

Ako RASTIEME s piesňou

Nie je náhoda, že sme sa obrátili s otázkou, ktorá je v titule tohto článku, na nášho významného psychológa, univ. prof. Antona Jurovského, DrSc. Veď práve on veľkú časť svojho vedeckého bádania venoval kultúrnemu vývinu mládeže ako vedúci pracovník vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave. Navyiac, ako brat nášho zosnulého známeho hudobného skladateľa Šimona Jurovského nikdy nemal ďaleko k hudbe.

Nebude vari na škodu ak začneme tým, k čomu sme dospeli v rozhovore až celkom na konci. Prof. Jurovský spomenul, že aj ich generácia (t. r. sa dožil šesťdesiatpäť rokov) v mladosti mala taký zainteresovaný a citový vzťah k zábavnej hudbe, že by si noty navzájom vypožičiavali a vlastnoručne odpisovali. My sme mu za nás, o jednu celú generáciu mladších, mohli potvrdiť to isté. Aj my sme to tak robili a dodnes si tieto piesne a skladby pamätáme. V takýchto prípadoch išlo prevažne o mladých hudobne aktívnych ľudí, ktorí ovládali aspoň hru na jednom hudobnom nástroji.

A práve toto chýba dnešným ľuďom v ich vzťahu k hudbe — vraví prof. Jurovský. Ak vravíme o hudobnej aktívnosti, tak sa to týka obyčajne len spevu. Tento by však tiež bolo treba priviesť na vyššiu úroveň, najmä pokiaľ ide o spoločenský prejav pri zábave. Jedným slovom, treba volať po zvýšení hudobného vzdelávania. Skutočnosť je taká, že väčšinu hudby tvorí dnes tzv. hudba konzervovaná, reprodukováaná z platní a pomocou všetkých masovokomunikačných prostriedkov. Vďaka ľahko dostupnej reprodukčnej technike dostáva sa dnes k mladému človeku to najlepšie v najlepšom prevedení, čo pravda na jednej strane treba hodnotiť veľmi vysoko a rozhodne kladne. No na druhej strane akoby tieto možnosti odvádzali väčšinu mladých od snahy učiť sa hudbe, zvyšovať svoje hudobné vzdelanie. Je to záporná stránka veci, no napriek tomu u mládeže, ktorá fanaticky obdivuje iba modernú populárnu hudbu, nemožno často neobdivovať vážnosť a nadšenie, s akými k beatovej či inej hudbe pristupuje. Najmä u chlapcov sa stretávame s ma-

ximálnou snahou získavať v pestovaní tejto svojej záľuby aj vyššiu profesionálnu úroveň. Je isté, že tu veľa záleží na odbornej a cieľavedomej podpore týchto snáh, ako aj na ich vhodnom podchytení.

Na otázku, či takéto moderné „muzicovanie“ môže uškodiť morálnemu a intelektuálnemu vývoju mladistvých odpovedal nám prof. Jurovský na základe dlhoročných dotazníkových a iných psychologických prieskumov svoje jednoznačné — nie! Aktívna hudobnosť u mládeže nekonkuruje rozumovému ani vzdelanostnému vývoju mládeže. Zistilo sa, že schopní a dobrí žiaci sú obyčajne prístupnejší hudobným zážitkom ako žiaci priemerní.

V tejto súvislosti neobišli sme ani problém, či niektoré negatívne prejavy v chovaní dnešnej mládeže nesúvisia nejakým spôsobom s masovým pestovaním populárnej hudby.

„Rozhodne napr. u takých hippies je aj moderná hudba niečím, prostredníctvom čoho chcú robiť niečo naprotiveň ľudskej spoločnosti. No o samotnom pestovaní hudby len kvôli hudbe, aj keď ide o hudbu populárnu, nemožno povedať, že by viedla k nedisciplinovanosti a anarchii. Práve naopak. Mladí ľudia, ktorí sa s nadšením venujú hudbe, sú menej delikventní, ako ukázali naše prieskumy. Vlastne už túžba po pestovaní hudby a spevu, aktívne či pasívne, priamo odvádza mladého človeka od asociálneho správania sa. Akýkoľvek záujem o hudbu, hoci aj menej kvalitnú, mladého človeka morálne pozdvihuje.

Medzi delikventnou mládežou, napr. v Hlohovci sme nenašli takých, čo by boli schopní dať dohromady nejakú kapelu, aj keď ich tam potom v nápravných ústavoch priamo k tomu vedú. Pokúšajú sa ich prevychovávať aj hudbou a aktívnym vzťahom k nej...

Akú úlohu teda zohráva hudba, v prípade témy nášho rozhovoru hudba populárna, pri formovaní povahových vlastností mladého človeka?

„Hudba a pieseň si nachádzajú cestu do jeho psychiky už v útlom veku. Možno povedať, že od kolísky rastie

dieťa s piesňou a cez rôzne riekanky, ľudové i umelé piesne dostáva sa vo veku puberty k piesni najmä tanečnej, čo tiež nie je náhodné. Tento záujem sa prejavuje hlavne od jedenásteho roku a súvisí s prebudením sa zmyslu pre rytmus a potom s prebudením sa túžob po citových zážitkoch. Okolo dvadsiateho roku sa objavuje vyhranenost hudobných záujmov, a to obyčajne len u tých, ktorí sa hudobne vzdelávali, alebo sa vypracovali na hudobníkov a spevákov profesionálnych. U ostatných sa hudba stane záležitosťou príležitostnou. Napriek tomu význam hudby v živote človeka je veľký. Hudba tak ako každý umelecký zážitok ľudsky obohacuje osobnosť človeka a zušľachtuje ho pôsobením na jeho citovú sféru. Hudba je okrem toho vždy spoločenským prejavom. Primknutím sa k hudbe a stotožnením sa s hudbou sa mladý jednotlivec priamo zapája do diania svojej spoločnosti. Prostredníctvom hudobného zážitku sa zúčastňuje na tom, čo hýbe jeho spoločnosťou v kultúrnej oblasti. Ak niekedy dochádza u mladých ľudí k nejakému prehnanému vyvádzeniu pri hudbe, v podstate to nemá nič spoločné s hudbou, ale je to ten istý prejav, ako vystupňovanie akéhokoľvek citu do afektívnych polôh, ktorý je bežný u tzv. nižších, no možno povedať bežných ľudských citov (napr. radosť, zúfalstvo, zlosť). Je to niečo podobné ako časté vyvádzenie napríklad pri futbale. Pri estetických pocitoch sa prehnané prejavy takmer vôbec neobjavujú.

Dotkli sme sa aj otázky, ktorá nás všetkých zaujíma: či psychologické prieskumy na mnohých školách a medzi učňami potvrdili prevládajúci záujem o populárnu hudbu oproti ostatným druhom umenia?

„Áno, prieskumy to potvrdzujú, najmä pokiaľ ide o počúvanie rozhlasových hudobných relácií. Veľká je tiež účasť na hudobných podujatiach, členstvo v hudobných krúžkoch a pod.“

Na otázku, aká má byť dobrá populárna pieseň, prof. Anton Jurovský odpovedal: „Niečo sympatického, nevťieravého, čo chytí za srdce!“

Olga Lubová